



11

การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต



“พัฒนาและยกระดับทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติ
และในทุกช่วงชีวิตให้เต็มศักยภาพและเหมาะสม”





แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศให้เอื้อต่อการพัฒนา ศักยภาพคนไทยตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยรุ่น วัยเรียน วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ ให้คนไทยเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะความรู้เป็นคนดีมีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรอบรู้ทางการเงิน มีความสามารถในการวางแผนชีวิตและการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองและเป็นการกำลัง สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและประเทศ โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น คือ **คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพ เพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้ และ ทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต**

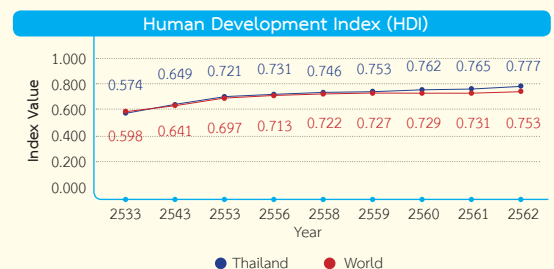
การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

110001

ปี 2562

ปี 2563

คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้รับการพัฒนาอย่าง สมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เมื่อพิจารณาดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index - HDI) พบว่า ดัชนีการ พัฒนามนุษย์ของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาอย่าง ต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2556 จนถึงปัจจุบัน โดยในปี 2562 ประเทศไทยมีค่าคะแนน HDI เท่ากับ 0.777 คะแนน เพิ่มขึ้น จากปี 2561 ที่มีค่าคะแนน 0.765 ทำให้ประเทศไทยถูกจัดอยู่ ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนามนุษย์ระดับสูง โดยถูกจัดให้อยู่ ในอันดับที่ 79 ในการจัดอันดับโลก (จาก 189 ประเทศ) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของ HDI สะท้อนให้เห็นถึง การพัฒนาของประเทศอย่างต่อเนื่องในเรื่องอายุคาดเฉลี่ย ของประชากร การเข้าถึงการศึกษา และรายได้ประชากรต่อหัว โดยในช่วงปี 2533 ถึง 2562 อายุคาดเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้น 6.9 ปี ค่าเฉลี่ยจำนวนปีในโรงเรียนเพิ่มขึ้น 3.4 ปี และดัชนีคาดการณ์จำนวนปีในโรงเรียนเพิ่มขึ้น 6.6 ปี รายได้มวลรวมประชาชาติต่อคนของประเทศไทยเพิ่มขึ้น ประมาณร้อยละ 153.4



Human Development Index and its components, 2019 (2562)

	Human development index (HDI) (index value)	Life expectancy at birth (years)	Expected years of schooling (years)	Mean years of schooling (years)	Gross national income (GNI) per capita (2011 ppp \$)
Thailand	0.777	77.2	15.0	7.9	17,781
World	0.753	75.3	14.0	8.4	14,255

ที่มา: รายงานการพัฒนามนุษย์ 2020
ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP)



ทั้งนี้ การที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในปี 2565 ($HDI = 0.79$) จึงต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มอายุคาดเฉลี่ยของประชากรไทยให้มีอายุยืนยาวขึ้น จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร และเพิ่มรายได้ต่อหัวของประชากรให้สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีค่าดัชนีการพัฒนามนุษย์ที่คำนึงถึงความเหลื่อมล้ำ (Inequality-adjusted Human Development Index : IHDI) ที่มีค่าลดลงถึงร้อยละ 16.9 หรือมีค่าเท่ากับ 0.646 ซึ่งนับเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะลดทอนโอกาสในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์อย่างเท่าเทียมในทุกช่วงวัย ทั้งในด้านการศึกษา สาธารณสุข และการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็น นอกจากนี้ การดำเนินการในหลายส่วน อาทิ การเสริมสร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง การยกระดับสถานศึกษาปฐมวัย การพัฒนาเสริมสร้างทักษะทั้งวัยรุ่น วัยเรียน แรงงาน และผู้สูงอายุยังคงมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ไม่สามารถครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด





แผนแม่บทฯ ประเด็น (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

ประกอบด้วย 6 เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

รหัส	เป้าหมายแผน	สถานะการบรรลุเป้าหมาย	
		ปี 2562	ปี 2563
110101	ครอบครัวไทยเข้มแข็ง และมีจิตสำนึกความเป็นไทย ดำรงชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี 2565 ดัชนีครอบครัวอบอุ่น ร้อยละ 75	2562	2563
โดยในปี 2563 ไม่มีการจัดทำรายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน เนื่องจากการประเมินผลทุก ๆ 2 ปี ดังนั้น หากพิจารณาดัชนีความก้าวหน้าฯ ในปี 2562 พบว่า ดัชนีย่อยด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนอยู่ที่ 0.6470 เพิ่มขึ้นจาก 0.6276 ในปี 2560 ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง			
110201	เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี 2565 ดัชนีพัฒนาการเด็กสมวัย ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	2562	2563
โดยในปี 2563 ไม่ได้มีการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICs) เนื่องจากการสำรวจทุก ๆ 3 ปี โดยหากพิจารณาดัชนีการพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างปี 2558 - 2559 และ 2562 พบว่า แนวโน้มของเด็กอายุ 36 - 59 เดือนที่มีพัฒนาการสมวัยมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 91.1 ในปี 2558 - 2559 เป็น 92.9 ในปี 2562 จะเห็นว่าบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในปี 2565 ที่ร้อยละ 80 แล้ว ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับบรรลุค่าเป้าหมาย			





รหัส

เป้าหมายแผน

สถานะ
การบรรลุเป้าหมาย

ปี 2562

ปี 2563

110301

วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น กำหนดค่าเป้าหมาย ที่ต้องบรรลุในปี 2565 คะแนนความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะ (Skill) ของ World Economic Forum (WEF) เพิ่มขึ้นร้อยละ 20

2562

2563

โดยในปี 2563 World Economic Forum (WEF) ไม่มีการรายงาน ผลการจัดความสามารถทางการแข่งขัน ดังนั้น หากพิจารณาจากรายงานฯ ในปี 2562 พบว่า คะแนนความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะ (Skill) อยู่ที่ 62.3 คะแนน ขณะที่ในปี 2561 อยู่ที่ 63.0 คะแนน ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมาย อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง

110401

แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญ ที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัต ของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมาย ที่ต้องบรรลุในปี 2565 อัตราการขยายตัวของผลิตภาพแรงงาน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.5

2562

2563

โดยในปี 2563 พิจารณาจากอัตราการขยายตัวของผลิตภาพแรงงาน (ร้อยละ) คำนวณจากสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อผู้มีงานทำพบว่าการแพร่ระบาดของ โควิด-19 ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมมีมูลค่าลดลง ตั้งแต่ไตรมาส 2 - 3 ของปี 2563 ส่งผลให้ผลิตภาพแรงงานมีมูลค่า 202,153 บาทต่อคนต่อปีลดลงร้อยละ 6.3 จากช่วงเดียวกัน ของปีก่อน จึงทำให้การเติบโตของผลิตภาพแรงงานต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต



รหัส

เป้าหมายแผน

สถานะ
การบรรลุเป้าหมาย

ปี 2562

ปี 2563

110402

มีคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเข้ามาทำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี 2565 สัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพิ่มขึ้นร้อยละ 10

2562

2563

โดยในปี 2563 สัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่ามีกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งสิ้น 4,115,457 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 0.59 สำหรับรายงานข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาปี 2562 และประมาณการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ปี 2564 - 2565 พบว่า ผู้ที่อยู่ระหว่างศึกษาทั้งระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรีด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งดัชนี Global Talent Competitiveness Index: GTCI ปี 2020 ได้มีการประเมินจากศักยภาพการดึงดูด พัฒนา และรักษานักอุตสาหกรรมระดับหัวกะทิที่มีความรู้ความสามารถของประเทศต่าง ๆ 132 ประเทศ พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 67 ซึ่งอยู่ในอันดับที่ไม่สูงมาก เปรียบเทียบกับสิงคโปร์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ที่อยู่ในอันดับที่ 3, 26 และ 46 ตามลำดับ ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง

110501

ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี 2565 จำนวนผู้สูงอายุมีศักยภาพมีงานทำและรายได้เหมาะสม เพิ่มขึ้นร้อยละ 10

2562

2563

โดยปี 2563 พบว่าร้อยละผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีงานทำ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยสัดส่วนผู้สูงอายุที่มีงานทำต่อจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด อยู่ที่ร้อยละ 36.91 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 34.5 ในปี 2562 สำหรับค่าจ้างเฉลี่ยของผู้สูงอายุในปี 2563 อยู่ที่ 11,972 บาทต่อเดือน เพิ่มขึ้นจาก 11,336 บาทต่อเดือนในปี 2562 ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย



การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

110101

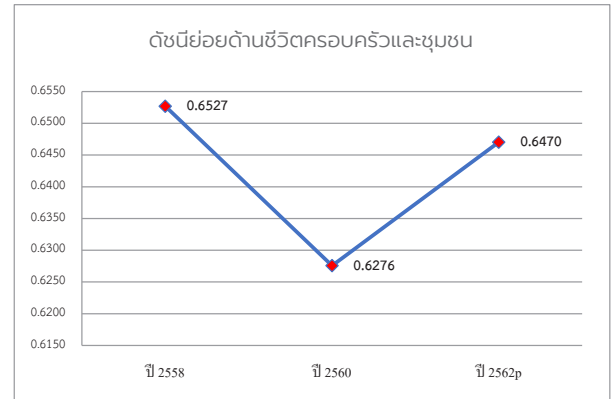
ครอบครัวไทยเข้มแข็ง และมีจิตสำนึกความเป็นไทย ดำรงชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

ดัชนีครอบครัวอบอุ่น ร้อยละ 75

เป้าหมายการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์มุ่งเน้นการสร้างครอบครัวที่เหมาะสมกับโลกในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัว และชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม สนับสนุนภาคเอกชนในการสนับสนุนครอบครัวในการเลี้ยงดูบุตรและการดูแลผู้สูงอายุ รวมถึงมีระบบสนับสนุนในการดูแลเด็กและครอบครัวในชุมชนที่มีคุณภาพมาตรฐาน ซึ่งการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้เกี่ยวกับครอบครัว สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาครอบครัว ศักยภาพของครอบครัว ภาควิชาเครือข่ายทางสังคมเพื่อพัฒนาครอบครัว ตลอดจนกลไกบริหารจัดการเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ ทั้งนี้ การดำเนินการที่ผ่านมายังคงเป็นโครงการที่เน้นการพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งถือเป็นความท้าทายสำคัญที่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งดำเนินงานที่เป็นองค์รวมมากขึ้น เพื่อให้เกิดการบรรลุเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย พิจารณาจากดัชนีย่อยด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนซึ่งเป็นหนึ่งในดัชนีย่อยของดัชนีความก้าวหน้าของคน โดยในปี 2563 ไม่มีการจัดทำรายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน เนื่องจากเป็นการประเมินผลทุก ๆ 2 ปี ดังนั้นหากพิจารณาดัชนีความก้าวหน้าฯ ในปี 2562 พบว่าดัชนีย่อยด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนอยู่ที่ 0.6470 เพิ่มขึ้น จาก 0.6276 ในปี 2560 แต่ยังคงต่ำกว่าตัวเลขของปี 2558 ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวสะท้อนถึงผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียว และจำนวนครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดี่ยว (หย่า/หม้าย) เพิ่มขึ้น ประกอบกับข้อมูลการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย ปี 2562 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ชี้ให้เห็นว่าพ่อแม่ส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติที่เชื่อว่าการเลี้ยงดูเด็ก สอนหรือให้การศึกษาเด็กอย่างเหมาะสม จำเป็นต้องมีการลงโทษทางร่างกาย ดังนั้น จากสถานการณ์ดังกล่าวประเทศไทยจึงต้องเร่งขับเคลื่อนเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายในทุกมิติด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนต่อไป



ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การดำเนินการที่ผ่านมา ในช่วงปี 2563 ภาครัฐและภาคีทุกภาคส่วนได้ร่วมขับเคลื่อนเป้าหมายโดยดำเนินการส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาครอบครัวและชุมชนให้มีความเข้มแข็ง อาทิ โครงการครอบครัวอบอุ่น ชุมชนมีสุข โครงการเสริมสร้างครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง โครงการขับเคลื่อนและขยายผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมสร้างสุขชุมชนบนวิถีพอเพียง การรื้อฟื้นนำหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่โคก หนอง นา โมเดล มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ขจัดความยากจน การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 1,885 ศูนย์ทั่วประเทศตามความโดดเด่นในด้านต่าง ๆ เช่น การปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์ เกษตรผสมผสาน การแปรรูป หัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินโครงการที่มุ่งเน้นการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครอบครัวมีความเข้มแข็งยังไม่มีความยืดหยุ่นเพียงพอ และตั้งอยู่บนพื้นฐานของการนิยามครอบครัวในรูปแบบเดิม (พ่อ แม่ ลูก) ยังขาดการคำนึงถึงลักษณะโครงสร้างครอบครัวในสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปและมีความหลากหลาย อาทิ ครอบครัวข้ามรุ่น ครอบครัวพ่อ/แม่เลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวเพศเดียวกัน ซึ่งภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการออกนโยบายและมาตรการที่มีความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละครอบครัว เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง นอกจากนี้ มาตรการส่งเสริมการเลี้ยงดูบุตรในครอบครัวจำเป็นต้องได้รับการมีส่วนร่วมจากสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดการออกแบบระบบนิเวศรองรับที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับการเลี้ยงดูบุตร



ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การสร้างระบบนิเวศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน อาทิ มีการจ้างพนักงานชั่วคราวมาทำงานแทนสตรีที่ลาคลอดบุตร โดยเมื่อครบกำหนดแล้วสามารถกลับเข้าทำงานได้ทันที ระบบการทำงานที่บ้าน ระบบรองรับให้สตรีที่เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวสามารถดูแลบุตรได้ การสร้างความร่วมมือกับนายจ้างเพื่อกำหนดรูปแบบการทำงานที่หลากหลาย ยืดหยุ่น การสนับสนุนวันลาเพื่อการดูแลครอบครัวหลากหลาย การขยายจำนวนวันลาสำหรับหญิงตั้งครรภ์ตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศที่กำหนดวันลาคลอดไว้อย่างน้อย 14 สัปดาห์ หรือระยะเวลา 6 เดือนหลังคลอด รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาครอบครัว ทั้งการปลูกฝังวิถีการดำเนินชีวิตที่ดีโดยเริ่มจากบทบาทของพ่อแม่ การใช้สื่อเพื่อเสริมสร้างคุณค่าต่อครอบครัว การพัฒนานวัตกรรมเพื่อช่วยสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัว การสร้างพื้นที่ให้ครอบครัวได้ใช้เวลาร่วมกัน และการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและชุมชน



ปี 2562

ปี 2563

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาเด็กตั้งแต่ ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

110201

เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

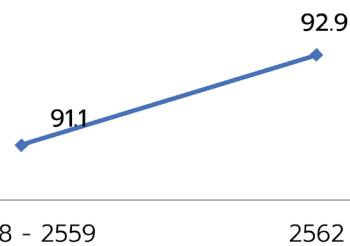
ดัชนีพัฒนาการเด็กสมวัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

เป้าหมายการพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัยให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อม ทั้งสุขภาพะ เจตคติ ความรู้และทักษะให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ การส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่ เริ่มตั้งครรภ์ การส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ การส่งเสริมดูแลด้านโภชนาการเด็ก การสร้างความสมดุลระหว่าง ชีวิตและการทำงานให้พ่อแม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเอง การพัฒนาหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง กับการดูแลพัฒนาเด็กให้มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย เริ่มตั้งแต่การเกิดอย่างมีคุณภาพ การเจริญเติบโตและการมีพัฒนาการสมวัย การจัดการบริการและสวัสดิการสำหรับ เด็กปฐมวัย ระบบสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตลอดจนกลไกบริหารจัดการเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การพัฒนาเด็กที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าการติดตามพัฒนาการของเด็ก ปฐมวัย และการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ยังถือเป็นความท้าทายสำคัญที่ประเทศไทยจะต้องเร่งดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน



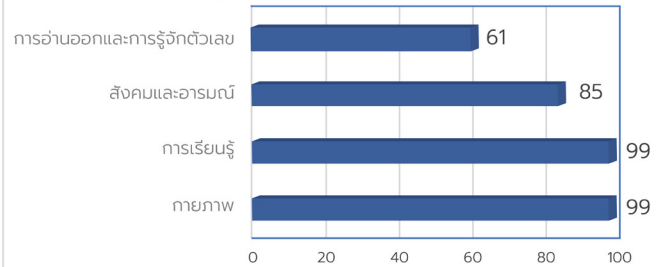
สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS) มีการสำรวจทุก ๆ 3 ปี โดยหากพิจารณาดัชนีการพัฒนาระดับปฐมวัยระหว่างปี 2558 - 2559 และ 2562 พบว่า แนวโน้มของเด็กอายุ 36 - 59 เดือนที่มีพัฒนาการสมวัยมีจำนวนเพิ่มขึ้น จาก 91.1 ในปี 2558 - 2559 เป็น 92.9 ในปี 2562 ซึ่งบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในปี 2565 ที่ร้อยละ 80 แล้ว ทั้งนี้ ดัชนีการพัฒนาระดับปฐมวัยดังกล่าววัดจากร้อยละของเด็กที่มีพัฒนาการอย่างน้อย 3 ใน 4 เป็นไปตามเกณฑ์ ได้แก่ การอ่านออกและการรู้จักตัวเลข ภายนอก สังกะและอารมณ์ และการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาพัฒนาการแต่ละด้านพบว่าด้านการอ่านออกและการรู้จักตัวเลขยังถือเป็นจุดอ่อนที่ยังต้องเร่งพัฒนารวมถึงข้อมูลจากกรมการปกครอง ปี 2559 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเด็ก 0 - 5 ปี ประมาณ 1.38 ล้านคนอยู่ในครอบครัวที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ อีกทั้งเด็กก่อนวัยเรียน 3 - 5 ปี กว่า 2.3 แสนคนไม่ได้เข้าเรียนอนุบาล ซึ่งสะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ยังเป็นประเด็นความท้าทายสำคัญ

ร้อยละของเด็กอายุ 36 - 59 เดือน มีพัฒนาการสมวัย



ที่มา: การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2558-2559, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

คะแนนและพัฒนาการแต่ละด้าน 2562



ที่มา: การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2562, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การดำเนินการที่ผ่านมา ในช่วงปี 2563 หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีความก้าวหน้าสำคัญ คือ การออกพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 การร่างแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2563 - 2570 เพื่อเป็นแนวนโยบายหลักในการขับเคลื่อนและบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกด้าน อีกทั้งยังมีการดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่สำคัญ อาทิ โครงการเรียนฟรี 15 ปี ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/อนุบาล โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด 600 บาท/เดือน โครงการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการจัดหาอาหารกลางวันและนมสำหรับเด็กปฐมวัย โครงการมหัศจรรย์ 1,000 วันแรก การให้วิตามินเสริมธาตุเหล็กและโพลีก่อนตั้งครรภ์ 3 เดือนจนถึงหลังคลอด 6 เดือน/รับการตรวจครรภ์ฟรีและฝากครรภ์ฟรี ส่งเสริมให้พ่อแม่เล่นกับลูกให้เหมาะสมกับวัย โดยการเผยแพร่คู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น แอปพลิเคชัน Khunlook คลิปวิดีโอการสอนหลักสูตรโค้ดดิ้งโดยไม่ใช้คอมพิวเตอร์ (Unplugged Coding) ระดับปฐมวัย



ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย ประเทศไทยยังมีความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการจัดบริการปฐมวัย โดยสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยบางแห่งยังไม่ได้มาตรฐานและไม่มีคุณภาพ ประกอบกับศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับทักษะพัฒนาเด็กปฐมวัย ความรู้ด้านสิทธิเด็ก จริยธรรม ที่ยังต้องเร่งพัฒนา ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย รวมถึงการลดช่องว่างระหว่างของพัฒนาการเด็ก โดยเฉพาะที่เป็นปัญหาจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งถือเป็นความท้าทายที่สำคัญของภาครัฐในการจัดบริการการศึกษาที่อยู่บนหลักของความเสมอภาค ตลอดจนการส่งเสริมการตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งด้านพัฒนาการ ด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม จากฝั่งพ่อแม่ผู้ปกครอง อาทิ การควบคุมและจำกัดการใช้สื่อของเด็ก เนื่องจากการรับสื่อผ่านจอตั้งแต่ยังเล็กมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านภาษาล่าช้า

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในระยะต่อไป ควรกำหนดวิธีปฏิบัติและแนวทางการจัดสรรทรัพยากร เพื่อปรับปรุงและพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน พัฒนาระบบการค้นหา เฝ้าระวัง ติดตาม และช่วยเหลือเด็กให้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัย อีกทั้งมีระบบช่วยเหลือส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบที่ช่วยในการติดตาม การพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ของเด็ก จัดทำระบบ และกลไกในการคุ้มครองสิทธิเด็ก พัฒนาระบบฐานข้อมูลรายบุคคลและเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงาน พัฒนาทักษะของพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีทักษะพ่อแม่ รวมถึงการคัดกรองและคัดเลือกครู และผู้ดูแลเด็กที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดูแลเด็กปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรดังกล่าว โดยใช้กลไกพื้นที่ อาทิ คณะอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในการเป็นผู้ให้คำแนะนำและเป็นพี่เลี้ยงให้ครู และผู้ดูแลเด็กในระบบอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนพัฒนาระบบการสร้างความก้าวหน้าทางอาชีพที่จูงใจครูและผู้ดูแลเด็กเพื่อให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างยั่งยืนต่อไป





การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

110301

วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดช่วงชีวิตดีขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

คะแนนความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะ (Skill) ของ World Economic Forum (WEF) เพิ่มขึ้นร้อยละ 20

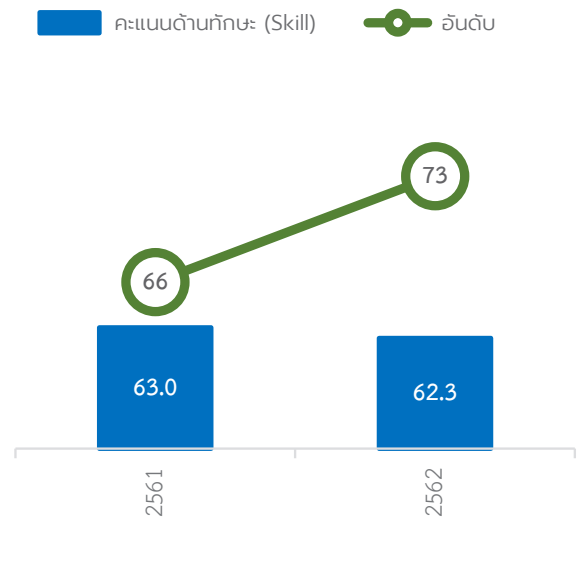
เป้าหมายการพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นอย่างรอบด้าน ทั้งทักษะด้านอารมณ์ ความรู้สึก การเข้าสังคม รวมทั้งการสื่อสาร (Soft skills) และทักษะที่ใช้ในการทำงาน ที่สามารถเรียนรู้ได้เรื่อย ๆ ทั้งในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน (Hard skills) โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ทักษะชีวิตภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม ทักษะด้านภาษา ศิลปะ ตลอดจนการใช้เทคโนโลยี ซึ่งปัจจัยสำคัญของการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้เกี่ยวข้องตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตท่ามกลาง การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การเพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้ถ่ายทอดความรู้ การออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ รวมถึง การสร้างกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาประชากรช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ทั้งนี้ จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด แรงงาน และทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ ยังคงเป็นความท้าทายสำคัญที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้ สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างแท้จริง



สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ในปี 2563

World Economic Forum (WEF) ไม่มีการรายงานผลการจัดความสามารถทางการแข่งขัน ดังนั้นหากพิจารณาจากรายงานฯ ในปี 2562 พบว่าคะแนนความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะ (Skill) ของไทยมีแนวโน้มลดลงจากปี 2561 โดยในปี 2562 อยู่ที่ 62.3 คะแนน ขณะที่ในปี 2561 อยู่ที่ 63.0 คะแนน หรือเพิ่มเป็นอันดับที่ 73 จาก 141 ประเทศทั่วโลก จากอันดับที่ 66 จาก 140 ประเทศทั่วโลก ในปี 2561 ทั้งนี้ สาเหตุสำคัญมาจากทักษะของบัณฑิตที่ลดลง และการสอนให้คิดเชิงวิเคราะห์ที่ยังมีคะแนนที่ค่อนข้างต่ำ (3.2 คะแนนจากคะแนนเต็ม 7) ประกอบกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ปี 2563 ได้มีการคาดการณ์ว่ามียกเรียนยากจนพิเศษที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ประมาณ 177,453 คน

ซึ่งเสี่ยงต่อการหลุดออกจากระบบการศึกษา สะท้อนถึงการขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะความรู้ที่จำเป็น ดังนั้น สถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าไทยยังคงไม่สามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดให้คะแนนความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะที่ต้องเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ไว้ในปี 2565



ที่มา: The Global Competitiveness Report 2019, World Economic Forum (WEF)

การดำเนินการที่ผ่านมา ในช่วงปี 2563 หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 อาทิ การจัดการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งเปิดโอกาสให้สถานศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและคล่องตัวในการพัฒนาหลักสูตร โดยวางแผนนำร่องการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ปฏิบัติจริงใน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดระยอง ศรีสะเกษ สตูล เชียงใหม่ กาญจนบุรี และปัตตานี การสอนโค้ดดิ้ง (Coding) ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล เพื่อพัฒนาทักษะที่หลากหลาย โดยเฉพาะทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ ทักษะการคิดวิเคราะห์ และความรอบรู้ทางดิจิทัล ทั้งนี้ มีการส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและเชื่อมต่อกับโลกการทำงานจริง ผ่านการสร้างร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การจัดสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education : CWIE) การจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีสุรนารี (SIMTEC) เพื่อเป็นแหล่งพัฒนาบุคลากรทางด้านทักษะฝีมือแรงงาน โดยเปิดโอกาสให้ทั้งนักเรียน นักศึกษา และครูผู้สอนเข้ารับการฝึกอบรม ตลอดจนการสร้างระบบการศึกษายกกำลังสอง (Thailand Education Eco-System) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพบุคคลสู่ความเป็นเลิศ สามารถตอบโจทย์ความต้องการของสังคมและตลาดได้



ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ทักษะของบัณฑิตในภาพรวมยังไม่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานได้ เนื่องจากการขาดความเชื่อมโยงระหว่างทักษะในการทำงานจริงและการจัดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา ซึ่งต้องอาศัยการบูรณาการอย่างจริงจังระหว่างภาครัฐและสถานประกอบการในการออกแบบพัฒนาหลักสูตร และอุปกรณ์เครื่องมือที่สอดคล้องกับสภาพการทำงานจริง ประกอบกับการอบรมและพัฒนาทักษะแรงงานของภาคเอกชนที่ยังคงจำกัดอยู่ในภาคธุรกิจขนาดใหญ่เป็นหลัก อีกทั้งการขับเคลื่อนการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะไปสู่การปฏิบัติยังคงไม่ครอบคลุมสถานศึกษาในวงกว้าง โดยในระยะแรกยังจำกัดอยู่ที่พื้นที่นวัตกรรม การศึกษานำร่อง การจัดการเรียนการสอนยังเน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ไม่เพียงพอ ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่ระบบการศึกษาของประเทศยังไม่เอื้อต่อการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ โดยเฉพาะการแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ซึ่งจะเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของวัยเรียน/วัยรุ่น ทั้งนี้ กลไกการบริหารจัดการที่ยังไม่มีความยืดหยุ่นดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการจัดสภาพแวดล้อมทั้งทางสังคมและกายภาพที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ รวมถึงความท้าทายของการจัดการศึกษาในยุคหลังโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อภาระการหลุดออกนอกระบบการศึกษา จึงต้องอาศัยการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางและการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกและของประเทศที่คาดเดาได้ยากมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐควรเร่งรัดการดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น อาทิ การปรับหลักสูตรการเรียนการสอนไปสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ เรียนรู้เฉพาะวิชาที่จำเป็น และบูรณาการเชื่อมโยงการดำเนินงานการจัดการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ เพื่อสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน อีกทั้ง ควรมีการจัดการเรียนการสอนแบบข้ามสาขาวิชาในทุกระดับ/ประเภทการศึกษา โดยการประยุกต์ใช้ทักษะทางวิชาการ และทักษะการใช้ชีวิต อาทิ การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การเจรจาต่อรอง การเป็นพลเมืองวิถีประชาธิปไตย รวมทั้งมีวิธีการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ อาทิ การปฏิบัติจริง การสัมภาษณ์ การเขียนรายงาน รวมถึงการพัฒนาศักยภาพและทักษะของครูผู้สอนให้มีความสามารถในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนเชิงรุก และมีทักษะและความรอบรู้ทางดิจิทัล รวมถึงการสร้างกลไกการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น ยกเลิกกฎระเบียบที่ลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ในตัวนักเรียนการอุดหนุนเงินสำหรับเด็กนักเรียนยากจน ตลอดจนมีแนวปฏิบัติในการออกแบบนโยบายและมาตรการด้านการศึกษา รองรับภาวะวิกฤตต่าง ๆ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาวัยเรียนวัยรุ่นอย่างยั่งยืน



ปี 2562

ปี 2563

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาและยกระดับ ศักยภาพวัยแรงงาน

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

110401

แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญ
ที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัต
ของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น

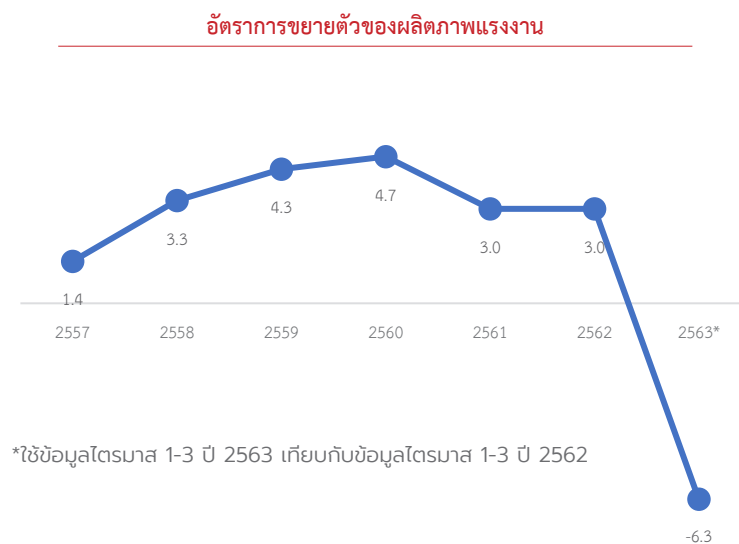
ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

ผลิตภาพแรงงาน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.5

การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงานมีจุดเน้นการพัฒนาในการพัฒนาทักษะเพื่อเพิ่มผลิตภาพ
แรงงาน ตามหลักการทำงานที่มีคุณค่า โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบฐานข้อมูลแรงงานให้เกิดเชื่อมโยง
ระบบข้อมูลสถานการณ์แรงงาน ความต้องการแรงงาน/ค่าจ้าง/การอบรม และข้อมูลแรงงานรายบุคคล ส่งเสริม
การพัฒนาทักษะแรงงานให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ระบบการรับรองสมรรถนะแรงงาน การส่งเสริม
การมีงานทำอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการมีกลไกบริหารจัดการเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและ
ยกระดับศักยภาพแรงงานที่เป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการศึกษา รวมถึงกฎหมาย
ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะแรงงาน ทั้งนี้ ความท้าทาย
ของการพัฒนาในด้านการยกระดับศักยภาพแรงงาน คือ การที่แรงงานส่วนใหญ่ที่ได้รับโอกาสในการเข้ารับ
การฝึกทักษะ/การอบรม เป็นแรงงานที่อยู่ในระบบ ทำให้แรงงานนอกระบบยังคงขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะ
และฝีมือแรงงาน



สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากอัตราการขยายตัวของผลิตภาพแรงงาน (ร้อยละ) คำนวณจากสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อผู้มีงานทำ พบว่า ในปี 2563 (ใช้ข้อมูลไตรมาส 1 - 3 ปี 2563) เนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมมีมูลค่าลดลงตั้งแต่ไตรมาส 2 - 3 ปี 2563 และส่งผลให้ผลิตภาพแรงงานมีมูลค่า 202,153 บาทต่อคนต่อปี ลดลงร้อยละ 6.3 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน จึงทำให้การเติบโตของผลิตภาพแรงงานต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่าเติบโตไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.5



ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2557 - 2563, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การดำเนินการที่ผ่านมา ในช่วงปี 2563 ได้ดำเนินการยกระดับผลิตภาพแรงงานที่สำคัญ ประกอบด้วย มาตรการพัฒนาฝีมือแรงงาน รวมทั้งการฝึกอบรมแรงงานให้มีทักษะสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และได้รับรายได้ตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน นอกจากนี้ ยังมีมาตรการเพื่อพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อรองรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจที่ยั่งยืน โดยการสนับสนุนการพัฒนาแพลตฟอร์ม thailandfutureworkforce.com เพื่อพัฒนาผู้ที่จบในสาขาต่าง ๆ ทั้งสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ให้มาเป็นกำลังคนดิจิทัล และการพัฒนาแรงงานวิชาชีพโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะให้กับผู้เรียนสายอาชีวศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 2 ก่อนที่จะเข้าสู่ภาคการผลิต โดยมีหลักสูตรการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับกลุ่ม 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย : กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต ภายใต้แนวคิดที่ว่า ประเทศไทยสามารถผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้แก่ 5 อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ และ 5 อุตสาหกรรมอนาคต



ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ในปี 2563 เนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 ทำให้เศรษฐกิจชะลอตัว และสถานประกอบการลดต้นทุนโดยการเลิกจ้าง และลดการพัฒนาทักษะแรงงานลง ซึ่งจะส่งผลให้ผลิตภาพแรงงานลดลงในช่วงดังกล่าว นอกจากนี้ การยกระดับผลิตภาพยังจำเป็นต้องมีระบบฐานข้อมูลทักษะแรงงานเพื่อใช้ในการวางแผนการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโดยต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่องตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การเพิ่มผลิตภาพแรงงานต้องยกระดับการอบรมและพัฒนาทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยต้องคำนึงถึงทักษะพื้นฐาน และทักษะเฉพาะที่สำคัญต่อการประกอบอาชีพ ขณะเดียวกันต้องสร้างแรงจูงใจให้แรงงานที่อยู่ระหว่างการหางานเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มโอกาสในการหางานทำโดยพัฒนาควบคู่ไปกับการยกระดับผลิตภาพแรงงานด้านอื่น เช่น การใช้เทคโนโลยีในการผลิตทั้งภาคอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรมที่มีผลิตภาพแรงงานต่ำที่สุด อีกทั้งการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อการพัฒนาทักษะความรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพแรงงานที่เปิดโอกาสให้กับแรงงานทั้งแรงงานในระบบและนอกระบบสามารถพัฒนาตนเองได้จากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ส่วนตัวโดยสามารถได้ใบรับรองการผ่านการอบรมจะทำให้เกิดความสะดวกและจูงใจให้แรงงานพัฒนาตนเองเพิ่มมากขึ้นในทักษะที่สนใจ และภาครัฐอาจจะมีการสนับสนุนในลักษณะการร่วมจ่ายหรือการให้คูปองสำหรับการฝึกอบรมให้กับสถานประกอบการในการจัดการฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานในหลักสูตรการฝึกอบรมที่มีค่าใช้จ่ายสูงที่มีผลสัมฤทธิ์สูงในการยกระดับคุณภาพและทักษะแรงงานของสถานประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ



การพัฒนาและยกระดับ ศักยภาพวัยแรงงาน

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

110402

มีคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเข้ามาทำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น

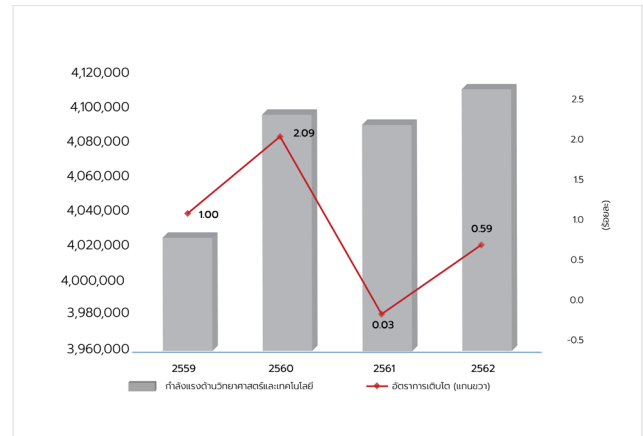
ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

สัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพิ่มขึ้นร้อยละ 10

การบรรลุเป้าหมายเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศด้วยสัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นกระบวนการที่ต้องใช้การพัฒนาเพื่อบรรลุผลลัพธ์ในระยะยาว สิ่งที่สำคัญคือการให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วยการส่งเสริม สนับสนุนผู้มีความสามารถพิเศษทั้งคนไทยหรือคนต่างชาติที่กำเนิดในประเทศไทยให้สามารถแสดงศักยภาพและใช้ความสามารถในการทำประโยชน์และสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศ ซึ่งการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการมีระบบฐานข้อมูลแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติที่มีความเชี่ยวชาญวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายรายบุคคล การพัฒนาทักษะแรงงานด้วยการส่งเสริมหลักสูตรวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีคุณภาพ ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์เพื่อสนับสนุนให้ชาวต่างชาติสามารถเข้ามาเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในประเทศ และสนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมายด้วยนโยบายภาครัฐและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี



สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยมีสัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นการประเมินสถานการณ์ ในปี 2562 พบว่ามีกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งสิ้น 4,115,457 คนเพิ่มขึ้นจากปี 2561 ที่ 4,091,397 คนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.59 สำหรับข้อมูลผู้ที่อยู่ระหว่างการศึกษ ปี 2562 และ 2561 จากรายงานข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา ปี 2562 และประมาณการผู้เข้าสู่ตลาดแรงงาน ปี 2564 - 2565 ของกระทรวงแรงงานพบว่า ปี 2562 ผู้ที่อยู่ระหว่างศึกษาทั้งระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งดัชนี Global Talent Competitiveness Index: GTCI ปี 2020 ได้มีการประเมินจากศักยภาพการดึงดูด พัฒนา และรักษามูลค่าในระดับทักษะที่มีความรู้ความสามารถของประเทศต่าง ๆ 132 ประเทศพบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 67 ซึ่งอยู่ในอันดับที่ไม่สูงมาก เปรียบเทียบกับสิงคโปร์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ที่อยู่ในอันดับที่ 3, 26 และ 46 ตามลำดับ



ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การดำเนินการที่ผ่านมา ในช่วงปี 2563 หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ ในการดึงดูดเด็กและเยาวชนเข้าสู่อาชีพนักวิจัยเพื่อสร้างแรงบันดาลใจผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม อาทิ การเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กนักเรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าร่วมโครงการวิจัยกับนักวิจัยของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ การสนับสนุนทุนการศึกษาให้นักเรียน นิสิตนักศึกษา ระดับมัธยมศึกษา-อุดมศึกษา ให้มีการศึกษาต่อขั้นสูงในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการสนับสนุนและดึงดูดนักศึกษาและบุคลากรวิจัยทั้งในและต่างประเทศเข้าร่วมงานในห้องปฏิบัติการของศูนย์แห่งชาติ นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการในสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนที่เน้นการเรียนการสอนทางวิทยาศาสตร์ (โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย, โรงเรียนกำเนิดวิทย์, โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ และโรงเรียนเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์) โครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ โครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย (โรงเรียนนาร่อง 200 แห่ง) โครงการมหาวิทยาลัยเด็กประเทศไทย (500 คน) โครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (200 คน) สำหรับการสนับสนุนให้แรงงานต่างชาติที่มีทักษะสูงเข้ามาทำงานในประเทศไทย ซึ่งได้รับการสนับสนุนผ่านการกระตุ้นการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ที่ได้มีการให้สิทธิประโยชน์พิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกที่ทำให้แรงงานทักษะสูงมีความสะดวกในการย้ายเข้ามาทำงานในอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศไทยได้



ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาให้มีกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์เพิ่มสูงขึ้น อาจจะเป็นการดำเนินการและติดตามประเมินผลที่ต้องใช้ระยะเวลา และต้องการการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ด้วยการสร้างความตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาประเทศด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับเด็ก และเยาวชนรับรู้ เพื่อส่งผลกระทบต่อการศึกษาในอนาคต รวมถึงการสร้างความรู้ให้กับผู้ประกอบการและนักเรียน ถึงโอกาสทางด้านอาชีพทางวิทยาศาสตร์ เนื่องจากความนิยมการเรียนต่อทางด้านวิทยาศาสตร์ยังคงต่ำกว่า สาขาแพทย์อยู่มาก อีกทั้งยังมีประเด็นท้าทายเรื่องการสร้างโอกาสให้กับเด็กและเยาวชนที่มีความแตกต่าง ทางเศรษฐฐานะทางสังคมให้มีโอกาสได้เข้าถึงความรู้ความสนใจทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยการเปิดพื้นที่ ให้กับนักเรียนที่มีความสนใจและความสามารถทางวิทยาศาสตร์ได้แสดงศักยภาพ นอกจากนี้ ยังมีความท้าทาย จากภายนอกที่ประเทศต่าง ๆ ได้มีการดึงดูดแรงงานเข้าไปทำงานในประเทศต่าง ๆ โดยการให้สิทธิประโยชน์ ที่มากกว่าประเทศไทย อาทิ เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐจะต้องสนับสนุนโดยการผ่อนปรนข้อกำหนดทางด้านกฎหมาย ให้ประโยชน์ทางด้านการลดภาษีเงินได้ การคุ้มครองด้านสิทธิของแรงงานและสิทธิในการรักษาพยาบาล รวมถึง การกำหนดมาตรการเพื่อรองรับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางจากต่างประเทศตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง อาทิ การสำรวจ กำลังคนของแต่ละสาขาอาชีพที่มีความจำเป็นต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในเชิงลึก มีการวิเคราะห์ความ สมดุลระหว่างแรงงานไทยและต่างชาติ การปรับปรุงระบบกระบวนการทำงานที่บูรณาาร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกประเทศในการสรรหา การคัดกรอง การสร้างแรงจูงใจให้กับแรงงาน การปรับลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และส่งเสริมการให้ทุนสนับสนุนต่อเนื่องทั้งการศึกษาในประเทศและต่างประเทศสำหรับผู้สนใจสาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีด้วยการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง โดยเฉพาะความร่วมมือ กับมหาวิทยาลัยในการจัดค่ายเฉพาะทางสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อให้มีพื้นที่ทดลองและเปิดโอกาส ในการพบปะอาจารย์ นักวิจัยในสาขานั้น ๆ รวมถึงการจัดกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษในสาขาต่าง ๆ ได้เข้ามา ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิด รวมถึงการช่วยงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ทั้งนี้ ยังต้องให้ ความสำคัญกับการสร้างคุณค่าและความก้าวหน้าของเส้นทางสายอาชีพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้วยการใช้องค์ความรู้ของผู้ที่ประกอบอาชีพทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สร้างบันดาลใจให้นักเรียน นักศึกษาที่มีความสนใจทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มีความมุ่งมั่นในการศึกษาระดับที่สูงขึ้น ได้ประกอบอาชีพและใช้ความรู้ ความสามารถตามศักยภาพสูงสุดในการพัฒนาประเทศต่อไป



ปี 2562

ปี 2563

แผนแม่บทย่อย

การส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

110501

ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต
มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

จำนวนผู้สูงอายุมีศักยภาพมีงานทำและรายได้เหมาะสม เพิ่มขึ้นร้อยละ 10

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ ต้องตระหนักในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ พัฒนาให้ผู้สูงอายุกลายเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ และมุ่งเน้นส่งเสริมให้มีการทำงานหลังเกษียณผ่านการเสริมทักษะการดำรงชีวิต ทักษะอาชีพในการหารายได้ มีงานทำที่เหมาะสมกับศักยภาพ มีการเสริมสร้างสุขภาพ ฟื้นฟูสุขภาพ การป้องกันโรคให้แก่ผู้สูงอายุ การจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ และหลักประกันทางสังคมที่สอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต โดยการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายมีปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญ ได้แก่ การมีงานทำของผู้สูงอายุ การส่งเสริมวินัยการออม การส่งเสริมความรู้พัฒนาศักยภาพเครือข่าย อาสาสมัครคุ้มครองทางสังคมระดับพื้นที่ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ โดยในช่วงที่ผ่านมามีประเด็นท้าทายที่สำคัญ คือ การมุ่งเน้นส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงวัยให้มีความครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุในระดับพื้นที่ รวมถึงการสร้างช่องทาง การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ การสร้างการรับรู้โครงการหรือการดำเนินโครงการที่รัฐดำเนินการแก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถเข้าถึงการดำเนินงานต่าง ๆ ของภาครัฐอย่างกว้างขวาง



สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาสถานการณ์จากร้อยละผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีงานทำ ในปี 2563 พบว่า ร้อยละผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีงานทำเพิ่มสูงขึ้นจากปีก่อน โดยสัดส่วนผู้สูงอายุที่มีงานทำต่อจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมดอยู่ที่ร้อยละ 36.91 เพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 34.5 ในปี 2562 ซึ่งเป็นผลของการเพิ่มขึ้นจากการทำงานในภาคเกษตรกรรม สำหรับค่าจ้างเฉลี่ยของผู้สูงอายุในปี 2563 อยู่ที่ 11,972 บาทต่อเดือนเพิ่มสูงขึ้นจาก 11,336 บาทต่อเดือน ในปี 2562 ตามค่าจ้างเฉลี่ยที่เพิ่มสูงขึ้นในกลุ่มภาคการผลิตและภาคการค้าและบริการเป็นหลัก ขณะที่ค่าจ้างของผู้สูงอายุในกลุ่มภาคเกษตรปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ซึ่งจากประเด็นสถานการณ์ผู้สูงอายุข้างต้นยังต่ำกว่า



ที่มา: สำนวนการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557 – 2563, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ใน การเพิ่มจำนวนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีงานทำและรายได้เหมาะสม ที่ร้อยละ 10 ในปี 2565 ส่งผลให้ภาครัฐและภาคีเครือข่ายพัฒนาที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเตรียมพร้อมในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพสามารถพึ่งพาตัวเองและร่วมเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจ รวมถึงสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลถึงความมั่นคงทางรายได้ของผู้สูงอายุ ทำให้ขาดรายได้ และส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้สูงอายุลดลง

การดำเนินการที่ผ่านมา ในช่วงปี 2563 หน่วยงานของรัฐได้ขับเคลื่อนเป้าหมายโดยการดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมศักยภาพที่เอื้อต่อการมีงานทำ สามารถพึ่งพาตนเองได้ รวมไปถึงการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการออมของผู้สูงอายุ เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ ตลอดจนร่วมเป็นพลังสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ ซึ่งมีโครงการสำคัญ เช่น โครงการสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงอายุ โครงการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถการทำงานและการเป็นผู้สูงอายุที่มีพลัง (Active Ageing) โครงการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่ตลาดแรงงาน โครงการเสริมพลังภูมิปัญญาผู้สูงอายุพัฒนาสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชน โครงการจัดระบบเทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น อีกทั้งยังมีออกกฎหมายสนับสนุนภาคเอกชนให้เกิดการจ้างงานผู้สูงอายุ โดยให้สามารถใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ถึง 100% ของเงินที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างสูงอายุ



ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การจ้างงาน ผู้สูงอายุในภาคส่วนต่าง ๆ ยังคงเป็นประเด็นท้าทายสำคัญ ทั้งในเรื่องการสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการกำหนดมาตรการสนับสนุนการจ้างงานผู้สูงอายุ ในภาคเอกชนหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อจูงใจให้เกิด การจ้างงานผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาภาคเอกชน หรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความกังวลในการจ้างงาน ผู้สูงอายุ เนื่องจากความเปราะบางในด้านปัญหาสุขภาพ อันจะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการทำงานและ มองเป็นจุดอ่อน รวมถึงยังมีความท้าทายในเรื่องการ พัฒนาทักษะความรู้พื้นฐานและทักษะสมัยใหม่ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ประกอบกับ สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องควบคุม สถานการณ์ไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดในระลอกที่ 2 เพื่อไม่ให้กระทบต่อการจ้างงานของผู้สูงอายุ รวมถึง ยังต้องให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับผลกระทบจาก การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ควรมุ่งเน้น การปรับกระบวนการทัศน์ วิธีคิดของคนในสังคมให้มอง ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีคุณค่าสามารถทำประโยชน์ให้สังคม นำไปสู่การส่งเสริมการจ้างงานให้กับผู้สูงอายุ รวมถึง ควรมีการจัดกลุ่มผู้สูงอายุเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่มี ศักยภาพ เน้นเรื่องการทำงาน เพื่อให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่ามีคุณค่า มีศักดิ์ศรี มีรายได้ และสามารถทำประโยชน์ ให้กับสังคม และ 2) กลุ่มผู้สูงอายุที่รอบครัวยากจน ครอบครัวยากจน เน้นให้ลูกหลานกลับมาอยู่กับ ครอบครัวมากขึ้น โดยท้องถิ่นควรมีบทบาทสำคัญ ในการดูแล ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงและ ต้องการความช่วยเหลือ นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญ กับการเสริมทักษะหรือเพิ่มทักษะสมัยใหม่ให้กับ ผู้สูงอายุ ภายใต้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต พร้อมทั้งเข้ามามีบทบาทในเชิงรุกมากขึ้นในการให้ ความรู้ การฝึกอบรมงานวิชาชีพ เทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมทั้งสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับผู้สูงอายุ ด้วยการออกแบบการทำงานที่ยืดหยุ่น เหมาะสมกับ ช่วงวัยของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดการจ้างงานในระดับ พื้นที่มากขึ้น รวมถึงการปรับแก้ระเบียบกฎเกณฑ์ กฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการจ้างงานผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิด การจ้างงาน ผู้สูงอายุมีงานทำ สามารถพึ่งพาตนเองได้